

”Kahvilayrittäjän työ on jatkuvaa ennakoimista niin tuotteiden, kysynnän kuin sääolosuhteidenkin suhteen. Kaikesta ennustamisesta huolimatta koskaan ei voi varmuudella tietää, mitä seuraavana päivänä tapahtuu”, Johanna Parhaniemi sanoo. Aamulla saattaa joutua kaivamaan pöydät, tuolit ja lähes koko kahvilan lumen alta ennen kuin pääsee töihin. Yllä oleva kuva on Johannan ottama.

Erämaakahvilan arki on työntäyteistä, mutta antoisaa

Aamuseitsemältä Pallas-Ylläs-tunturin kansallispuistossa on vielä rauhallista. Uuteen päivään heräilevän metsän keskellä on hiljaista puiden latvoissa suhisevaa tuulta lukuun ottamatta.

Vaikka ympäröivä luonto on vasta havahtumassa seuraavaan päivään, on **Sarita Mattilan** työpäivä jo täydessä vauhdissa. Hän kaartaa moottorikelkallaan latukahvilan pihaan ja alkaa purkaa kelkan perään lastattua kuormaa touhukkaana.

Kiireisimmän sesongin aikaan maalīs-huhtikuussa Kotamajan yrittäjänä toimiva Mattila saapuu kahvilalle jo aamukuudeksi. Tällöin työpäivät saattavat venyä helposti jopa 16 tunnin mittaisiksi, eikä kotona käydä muuta kuin nukkumassa.

Kansallispuiston sydämessä sijaitsevan Ylläksen vanhimman latukahvilan yrittäjänä toimimisessa onkin kyse ennen kaikkea rakkaudesta lajiin.

– Kahvila on minulle kuin toinen koti. Syrjäinen sijainti kaukana autoteistä tuo työnkuvaani omat piirteensä ja haasteensa, mutta ne kuuluvat asiaan, Mattila kertoo.

Latukahvilan ylläpito ei ole helppoa

Myös Jokerikuppilaa pyörittävälle **Johanna Parhaniemelle** pitkät työpäivät ja kahvilan sijainnin aiheuttamat haasteet ovat tuttuja. Parhaniemi on toiminut Jokerikuppilan yrittäjänä yhdentoista vuoden ajan.

– Kahvilayrittäjän työ on jatkuvaa ennakoimista niin tuotteiden, kysynnän kuin sääolosuhteidenkin suhteen. Kaikesta ennustamisesta huolimatta koskaan ei voi varmuudella tietää, mitä seuraavana päivänä tapahtuu, hän sanoo.

Niin Kotamajan kuin Jokerikuppilankin syrjäinen sijainti

vaatii logistiikan suhteen hieman vaivannäköä.

Kotamajalle kulkee talvisin latu ja hoidettu talviulkoilureitti, sulan maan aikaan vaelluspolku. Lähin autotie sijaitsee noin kymmen kilometrin päässä Karilan navettagallerian luona. Suositun rinneravintolana tunnetulle Jokerikuppilalle puolestaan pääsee suoraan rinteestä tai lumikenkäreittiä pitkin. Autotietä kahvilalle ei ole.

Ennakointi on taitolaji

Talvikaudella kahvilayrittäjien työpäivä alkaa kuorman lastaamisella. Koska kansallispuiston

siimeksessä sijaitsevilla Kotamajalla ei ole juoksevaa vettä eikä sähköä, Mattila joutuu pakkaamaan muiden työntekijöiden lisäksi mukaan 350 litraa puhdasta juomavettä.

Runsaan vesimäärän takia kuormalle kertyy helposti painoa. Tavallinen reki ei kestä satojen kilojen kuormaa ilman aisojen peittämistä, joten Mattila on joutunut kehittämään omiin tarpeisiinsa sopivan ratkaisun. Kelkan perään kiinnitetty valtava lastulevylaatikko, luturi, liukuu näppärästi lumen päällä, kiitos pohjaan kiinnitetyn suuren muovilevyn. Vakaa kulkupeli kestää ongelmitta isommatkin

töyssyt.

– Ilman luturia hommasta ei tulisi yhtään mitään, Mattila naurahtaa.

Myös Parhaniemelle kuorman lastaaminen ja purkaminen on muodostunut vuosien varrella rutiiniksi. Hän pakkaa kotoa lähtiessään kaiken kahvilalle tarvitsemansa omaan autoon, jonka ajaa sitten rinneyhtiön parkkipaikalle Y1:n tuntumaan. Parkkipaikalla autoon lastattu kuorma siirretään moottorikelkan perässä olevan reen kyytiin ja kuljetetaan edelleen kahvilalle.

– Kymmenen Jokerikuppilalla vietetyn vuoden jälkeen ”reki-Tetris-taidot” ovat hioutuneet

huippuunsa.

Jokerikuppilalta löytyy sähkö, mutta ei juoksevaa vettä. Parhaniemi kuljettaakin kahvilalle päivittäin kymmeniä, jopa satoja litroja puhdasta vettä. Kahvilan likavesi tuodaan päivän päätteeksi takaisin autolle.

Riittävän tavaramäärän arvioiminen on tärkeää, sillä täydennysten hankkiminen ei ole mahdollista keskellä päivää. Myös turhien tavaroiden kuljettamista tulee välttää, sillä huippusesongilla kuorman kokonaispaino voi nousta helposti moneen sataan kiloon.

– Ennakointi on kaiken a ja o. Kaikkea pitäisi pystyä mietti-

mään pari päivää eteenpäin, jotta tuotteet eivät pääse loppumaan yllättäen kesken, Parhaniemi kertoo.

Luonto voi yllättää

Ennakoinnin lisäksi tunturialueella sijaitsevan Jokerikuppilan yrittäjän arkeen kuuluu myös sää tiedotuksen seuraaminen. Parhaniemi tarkkailee erityisesti tuulilukemia ja tuulen suuntaa. Lumimyrsky tietää lisätöitä.

– Tuuli liikuttaa tunturissa paljon lunta, ja aina silloin tällöin joudunkin kaivamaan terassin pöydät ja tuolit esiin kinosten alta.

Mattilan matka Kotamajalle taittuu puolesta tunnissa talvikävelyreittiä pitkin. Vaikka reitti työpaikalle on tullut vuosien varrella tutuksi, osaa talvinen luonto yllättää silloin, kun sitä vähiten odottaa. Upottavassa hangessa kelkka voi esimerkiksi juuttua kiinni hankeen.

– Voin kertoa, että tuhatkiloisen yhdistelmän kaivaminen ylös kinoksesta ei ole kevyttä hommaa! Mattila naurahtaa.

Oma lukunsa ovat kaatuneet puut, joita reitillä on ollut kuluneena talvena tavallista runsaammin. Aiemmin Mattila on kuljettanut kelkan mukana käsisahaa, mutta tänä talvena hän kertoo investoineensa akkukäyttöiseen moottorisahaan.

– Aamun varhaisina tunteina on turha jäädä odottamaan, että joku muu tulisi katkaistamaan puunrunkoja tai putsamaan reittiä minun puolestani. Tässä työssä täytyy olla omaaloitteinen, jotta sormi ei mene haasteiden sattuessa suuhun, hän päättää pilke silmäkulmassaan.

Mattila kuljettaa kahvilalle päivittäin satojen kilojen edestä puhdasta vettä, munkkeja ja muita leivonnaisia, juomia ja muita työkaluja. Kuorman kuljettamiseen Mattila on kehittänyt suuren muovilevyn päällä liukuvan luturin, jonka avulla raskaskin taakka kulkee näppärästi kelkan perässä.

Laura